

Szerkesztett változat

KFI Versenypályázati tükör 2018
pályázói-értékelői fórum a felfedező kutatásokat ösztönző programokról
2018. január 25.

Kérdések és válaszok

A rendezvényen Pálinkás József előadását követően elhangzott kérdéseket, véleményeket, javaslatokat és az NKFI Hivatal vezetőinek válaszait szerkesztett formában, a témákhoz kapcsolódó hivatkozásokkal és háttérinformációkkal kiegészítve tesszük közzé.

A pályázatok értékelése

A hozzászóló – csatlakozva az előadásban elhangzott biztatáshoz – saját értékelői tapasztalataira alapozva bátorította a pályázói-kutatói közösség tagjait: minél több pályázatot értékelnek, annál nagyobb fokú „értékelői biztonságra” tesznek szert, és a tudományterületi kompetenciák alapján felkért értékelők annál jobban össze tudják hangolni az értékelői szempontrendszert és az egyes tudományterületekre jellemző projekteket.

A felfedező kutatásokat ösztönző pályázatokat formailag az NKFI Hivatal munkatársai, tartalmilag az NKFI Hivatal által felkért szakterületi kollégiumok és azok szakértői értékelik.

A szakértőket a 15.000 fős értékelői adatbázisból kéri fel a pályázatok anonim értékelésére az NKFI Hivatal. A szakértői adatbázisba azok a kutatók kerülnek be, akik az Elektronikus Pályázati Rendszerbe (EPR) felfedező kutatásokat ösztönző pályázat benyújtása céljából regisztrálnak vezető kutatóként vagy pályázati projekt tagjaként. A regisztráció feltétele a tudományos fokozatot igazoló dokumentum és szakmai önéletrajz feltöltése, valamint a Magyar Tudományos Művek Tárában használt azonosító megadása. A szakértői adatbázisban regisztrált pályázókat a megadott tudományterületi kompetenciák alapján kéri fel pályázatok értékelésére a szakterületi kollégiumok vezetői.

A hozzászóló javasolta valamilyen platformon megtalálni a módját, hogy ha a pályázók olyan értékeléseket kapnak, amelyek szakmailag nem állják meg a helyüket, akkor visszajelezhessenek, kifogással élhessenek vagy új értékelő kijelölését kérhessék.

A pályázók a pályázatuk anonim szakértői értékelését az Elektronikus Pályázati Rendszerben (EPR) olvashatják el. A nemzetközi versenypályázati rendszerek gyakorlatához igazított eljárásrend szerint a pályázó az NKFI Hivatalnál akkor nyújthat be kifogást, ha a pályázati eljárás vagy a támogatási döntés meghozatalára, a támogatási szerződés megkötésére, a költségvetési támogatás folyósítására vagy visszakövetelésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő, és/vagy a felhívás vagy a támogatási szerződés rendelkezéseibe ütközik. Az előbbiekre vonatkozó észrevételeket a kifogaskozeles@nkfi.gov.hu címen fogadja az NKFI Hivatal. Az [NKFI Hivatal Ügyfélszolgálat](#)a e-mailben és telefonon is fogadja a pályázók kérdéseit (tel: +36 1 795 9500, e-mail: nkfi hivatal@nkfi.gov.hu).

A szakmai bírálat tartalmával szemben kifogást benyújtani nem lehetséges, hiszen a szakértői vélemények szakmai tartalmát, illetve a szakértők értékítéletét nem szabályozzák a jogszabályi, eljárásrendi vagy egyéb rendelkezések. A pályázónak a következő pályázati ciklusban ugyanakkor lehetősége van az előző pályázati ciklushoz hasonló témateranggal pályázni, és legfeljebb két oldal terjedelemben reagálni a konkrét értékelői megjegyzésekre, ahogyan erről az aktuális pályázati felhívások útmutatójában évente tájékoztatást ad az NKFI Hivatal.

- [A 2018. évi kutatási témapályázatok \(FK 18, K 18, NN 18, ANN 18, SNN 18\) útmutatója](#)
- [A 2018. évi posztdoktori kiválósági program pályázati útmutatója](#)

A hozzászóló szerint az előadásban bemutatott értékelői pontszámok eloszlása alapján az látható, hogy a zsűrik meg tudják ítélni, hogy egy pályázat alkalmas-e a finanszírozásra vagy sem. Ugyanakkor egyes tudományterületeken az eredmények, a teljesítmény, a nemzetközi hatás kevésbé számszerűsíthető. Megfontolandó-e ezeken a területeken részben sorsolással kialakítani a pályázatok rangsorát?

A felfedező kutatásokat ösztönző versenypályázati rendszerek értékelvű működését a szakmai kiválóság érvényesülése biztosíthatja. A tudományos kutatások értékelésében a tudomány művelői jogosultak részt venni. Az NKFI Alap pályázatainak értékelése az előbbi elvek alapján [a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény \(Kftv.\)](#) szerint anonim szakértők közreműködésével, testületi értékelések (értékelői panel) keretében történik. A felelősen elvégzett szakértői értékelés és a szakértői panel ülésének értékelései útján biztosítható a versenypályázati rendszer értékelvű működése. Az egyes pályázatokat értékelő anonim szakértőket az adott szakterület szakértő értékelői közül jelöli ki a [szakterületi kollégium](#).

Az anonim értékelők az adott pályázatot a kiírásban közzétett értékelési szempontrendszer alapján az értékelők számára készített [nyilvános értékelési útmutató](#) ajánlásai szerint értékelik. Az NKFI Hivatal az egyes pályázati konstrukciók szakmai értékelésének éves összegző értékelési tapasztalatai nyomán (KFI Versenypályázati tükör rendezvények prezentációi: [2018](#), [2017](#)) törekszik arra, hogy egy-egy anonim szakértő értékelő lehetőség szerint 6-11 pályázatot értékeljen, hogy adott szakterületen az egyes pályázatokat egymással is összehasonlítva tudjon pontozni. Az értékelők számára készített útmutatóban az NKFI Hivatal felhívja a figyelmet az egyes pontszámokhoz tartozó leírásnak („jelentésnek”) megfelelő pontozás fontosságára, továbbá a reálisan kiválasztott értékelési tartomány jelentőségére.

A pályázati kiírás megjelenésekor az antropológia nem szerepelt önálló tudományterületként az NKFI Hivatal honlapján a zsűrik között. Az antropológia 2016-ig a [Szupraindividuális Biológia \(SUPRA\)](#) szakértői csoporthoz tartozott. Melyik szakértői csoporthoz nyújthatók be most az antropológiai pályázatok? Hol tájékozódhatnak a pályázók arról, hogy tudományterületük melyik szakterületi zsűrihez tartozik most?

Az antropológia interdiszciplináris tudományterület, amelyen belül az [új zsűristruktúrában](#) a kulturális antropológia tárgyú pályázatokat a [Kultúra \(KULT\)](#) zsűri értékeli, míg az antropológia további szakterületeit az [Ökológia és Evolúció \(ÖKOEVO\)](#) zsűri értékeli. A pályázat szerkesztése során az Elektronikus Pályázatkezelő Rendszerben továbbra is benyújtható pályázat antropológia szakterület megjelölésével.

A szakértői csoportok és a kapcsolódó tudományterületek felsorolása [itt](#) olvasható.

A pályázati felhívásokat érintő kérdésekről, így az értékelési folyamatról és a tudományterületek szakértői csoportok szerinti besorolásáról is tájékoztatást ad az [NKFI Hivatal Ügyfélszolgálat](#)a (tel: +36 1 795 9500, e-mail: nkfi hivatal@nkfi.gov.hu).

Az előadásban elhangzott, hogy az értékelők egy része indokolatlanul gyakran ad a pályázatokra kilenc vagy tíz pontot. Talált-e a Hivatal olyan paramétert, amivel ezek a pontszámok korrelálnak?

Az Elektronikus Pályázatkezelő Rendszer folyamatosan összesíti az egyes értékelők által adott pontokat és minden értékelő esetén statisztikai kimutatást készít, amit összehasonlít a többi értékelővel. Ezek alapján egyértelmű (pl. tudományterületi, életkori, állampolgársági stb.) korreláció nem mutatható ki az értékelők által adott pontszám és a vizsgált paraméter között. A rendszeresen és nem reálisan magasabb pontszámot adó értékelőknek visszajelzést ad a Hivatal, és a felkérésüket újabb pályázatok értékelésére a szakterületi kollégium ennek megfelelően mérlegeli.

Kialakítható-e úgy a pályázatok elszámolási rendje, hogy csak azok nyújthassanak be pályázatot, akik a korábbi pályázataikkal már elszámoltak, és a projektjeik kedvező értékelést kaptak, eredményesek voltak?

A pályázatok szakmai és pénzügyi értékelése általában több hónapig tartó folyamat, a kutatóhelyek és az NKFI Hivatal folyamatos egyeztetése mellett. Emiatt a fenti rendszer esetén a projekt tényleges befejezéséhez képest még hónapokig nem nyújthatna be újabb pályázatot a kutatóhely, ezért ez a gyakorlat nem kivitelezhető. Ugyanakkor az NKFI Hivatal az értékelők számára készített útmutatóban mind az anonim szakértői értékelések, mind a testületi értékelések során kéri figyelembe venni a korábbi lezárt munkaszakaszok szakmai és pénzügyi beszámolóit, amelyek az értékelők számára az Elektronikus Pályázatkezelő Rendszerben elérhetőek.

A hozzászóló felhívta a figyelmet, hogy a pályázók a természettudományi, illetve az orvosbiológiai kutatások esetében az etikai szempontokat vegyék figyelembe. A pályázók már a pályázat benyújtásakor jelöljék meg, ha etikai engedély szükséges a tervezett kutatáshoz, és a bírálók is nyilatkozzanak arról, hogy az aktív pályázat etikaiengedély-köteles-e. A szerződéskötés csak akkor történjen meg, amikor már az etikai engedély is rendelkezésre áll.

Az NKFI Hivatal nyertes pályázói a támogatási szerződésben nyilatkoznak arról, hogy valamennyi engedélyköteles tevékenység megkezdése előtt beszerzik a szükséges engedélyeket.

A publikációs és idézettségi követelmények, követelményrendszer

Orvostudományi területen dolgozó kutatóként a hozzászóló jelentős előrelépésként értékeli, hogy az impakt faktorokkal szemben a közlemények és a bemutatott eredmények tényleges hatását jobban jelző idézettségi értékek kerülnek előtérbe a pályázatok értékelése során.

A bölcsészettudomány esetében egy újabb hozzászóló problematikusnak tartja az idézettség nyilvántartását, mivel szerinte a kutatók saját publikációik hatását követve tudják, hogy idézeteik kevesebb, mint 5%-a kerül be a Scopusba. A bölcsészettudomány egyes területein – például a régészet, az epigráfia bizonyos részterületein – a Google Scholar jól alkalmazható az idézettség követésére. Ugyanakkor az oda bekerült adatok nagyon erősen megsűrtek, és véletlenszerűnek tűnnek, ezért a bölcsészettudományok kevésbé sikeres szereplése [a nemzetközi publikációs \(KH\)](#) pályázati konstrukcióban ezzel is magyarázható (A NKFI Hivatal új tudományfinanszírozási programban ösztönzi azokat a munkájukat Magyarországon végző és kiemelkedő, jelentős

nemzetközi hatású eredményeket elért kutatókat, akik tudományos közleményükkel a szakterületük felső 5%-ába tartozó idézettséget értek el a megjelenést követő két éven belül).

Vannak ugyanakkor javaslatok a bölcsészettudományi területről is a publikációs teljesítmény értékelésére. Ezek egyike, hogy az idézettségi rangsor helyett a pályázathoz mellékelt publikációt a zsűri tagjai tartalmilag értékeljék, megítélve a közlemény tudományos értékét.

A KFI Versenypályázati tükör című értékelő rendezvényekre készült prezentációk egyik visszatérő diája az értékteremtő kutatás-fejlesztésért és innovációért stratégiai felelősséget viselő szereplők (projektgazdák, intézményvezetők, értékelők, döntéshozók) részvételének hangsúlyozása a versenypályázati rendszerben. A pályázati konstrukciók tervezése során az egyes tudományterületek publikációs lehetőségeit és jellemző nemzetközi idézettségi mutatóit figyelembe veszik a szakértők. A részletszabályokat és feltételeket, így például a publikációk és az idézettség értékelésének rendszerét a kutatói visszajelzések alapján a javaslatokat mérlegelve, a szakértői testületek bevonásával alakítja ki az NKFI Hivatal. Így ha javaslat érkezik arra, hogy az egyes bölcsészettudományi szakterületen megjelenő publikációk nemzetközi hatásának értékelésében miként lehet a tudományterületi sajátosságokat is figyelembe véve mérhető és más tudományterületekkel összevethető módszertant alkalmazni, akkor a javaslatot az NKFI Hivatal mérlegeli, és annak a szakterületi testületek részéről történő elfogadása esetén az újabb felhívásokba beépíti.

Az [Élvonal \(KKP 17\)](#) kutatói kiválósági program esetében a felhívás a tudományterület felső 10%-ára vonatkozó idézettségi küszöb mellett további kiválósági feltételeket is meghatározott, arra az esetre, ha a tudományterület publikációs sajátosságai miatt az idézettségi követelmény nem teljesíthető (ld. KKP_17 felhívás 7-8. oldal.)

A pályázati felhívások ösztönzik, hogy a pályázatokban nyílt hozzáférésű (Open Access) publikációk megjelentetését tervezzék a projektek. Az Open Access megjelenések jelentősége azonban tudományterületenként eltérő.

Az NKFI Hivatal elkötelezett, hogy a kutatásfinanszírozás eszközeivel is hozzájáruljon a hazai kutatóhelyek Open Access publikációs lehetőségeinek a jelenleginél aktívabb használatához. A tudományos eredmények nyílt hozzáférhetősége, az [Open Access publikáció ösztönzése az Európai Unió tudományos szakpolitikai törekvéseiben is prioritást élveznek](#). Az NKFI Hivatal keresi olyan finanszírozási módok kialakításának lehetőségét, amelyekkel az Open Access megjelenéseket elősegítheti.

Az NKFI Hivatal elnöke 2017-ben döntött az Open Access és az Open Data kérdésköréhez kapcsolódó szakpolitikai koordinációs, stratégiai feladatokban közreműködő Open Science Szakértői Bizottság megalakításáról.

A felfedező kutatási felhívások a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) használatát határozzák meg a pályázók számára. Hogyan tud hozzájárulni az NKFI Hivatal az MTMT fejlesztéséhez?

Az MTMT üzemeltetője és fejlesztésének felelőse a Magyar Tudományos Akadémia. 2015. előtt az MTMT működtetésének anyagi és szakmai feltételeit pályázati támogatásokból elnyert forrásokból biztosították. A fenntartás és üzemeltetés költségeit 2015 szeptembere óta háromféle forrásból biztosítják:

- költségvetési fejezetből a Magyar Tudományos Akadémia fejezeti költségvetése keretében
- az MTA Könyvtár és Információs Központ intézményi költségvetésében
- az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az NKFI Hivatal által pályázati úton odaítélt támogatás keretében.

Az adatok azt mutatják, hogy a közgyűjteményekben dolgozó kutatók kevés pályázatot nyújtanak be. Miként járulhat hozzá a közgyűjtemények kutatói tevékenységének megerősítéséhez a kutatás-fejlesztési versenypályázati rendszer?

A pályázatok értékelése kiválósági szempontok alapján történik, a felhívások célzottan nem támogatják egyik intézménytípust sem. Az NKFI Hivatal bíztatja a közgyűjteményeket is a pályázatok benyújtására annak érdekében, hogy a támogatott projekteknek köszönhetően a kutatások finanszírozása és a kutatói utánpótlás biztosított legyen.